

STANOWISKO
Konwentu Powiatów Województwa Lubuskiego
Krosno Odrzańskie, 19 listopada 2015 r.

**w sprawie decyzji o niepodejmowaniu zadań organizowania przewozów
użyteczności publicznej, w myśl ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o publicznym
transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2015r., poz. 1440)**

Czynniki, przemawiające za podjęciem przedmiotowego stanowiska:

1. Co do zasady powiat jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego z mocy przepisu art. 7 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 5 i 10 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. – o publicznym transporcie drogowym (Dz. U. z 2015r., poz. 1440 ze zm.), przy spełnieniu określonych w tym przepisie przesłanek: *... („ a) w przewozach osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywanego w granicach administracyjnych co najmniej dwóch gmin i niewykraczającego poza granice jednego powiatu, innych niż przewozy gminne, wojewódzkie i międzywojewódzkie... ”).*
2. Gminnymi przewozami pasażerskimi są natomiast przewozy osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywane w granicach administracyjnych jednej gminy lub gmin sąsiadujących, które zawarły stosowne porozumienie lub które utworzyły związek międzygminny; inne niż przewozy powiatowe, wojewódzkie i międzywojewódzkie – art. 4 ust. 1 pkt 3 u.p.t.z.
3. Powyższa regulacja jest spójna z przepisem art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r., poz. 595 ze zm.), zgodnie z którym powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, m.i. w zakresie transportu zbiorowego.
4. W tym miejscu wskazać należy, że gmina jest organizatorem przewozów pasażerskich o charakterze lokalnym (gminnym), zaspokajającym „codzienne” potrzeby przewozowe gminnej społeczności. Niezbędne dla mieszkańców danej gminy przewozy mogą być przez nią zapewnione samodzielnie bądź w wyniku podjęcia współdziałania z gminami sąsiadującymi, które może przyjąć formę porozumienia międzygminnego albo związku międzygminnego. Gminy mają na celu zaspokajanie podstawowych, koniecznych w przekonaniu mieszkańców tych gmin potrzeb przewozowych. W przypadku niezapewnienia przewozów gminnych przez gminę samodzielnie bądź też w wyniku zawarcia porozumienia czy utworzenia związku międzygminnego powiat nie jest zobligowany do zorganizowania przewozów, których celem jest zaspokajanie potrzeb przewozowych poszczególnych gmin. W takiej sytuacji powiat nie ma również obowiązku dofinansowania przewozów w gminach, które nie zawarły porozumienia bądź nie przystąpiły do związku międzygminnego. Oznacza to, że w przypadku braku porozumienia między gminami obowiązek organizacji przewozów między gminami nie przechodzi z mocy prawa na powiaty i nie powstają w stosunku do samorządów powiatowych zobowiązania organizacyjne i finansowe w tym

zakresie. Nie znajduje więc uzasadnienia pogląd, że przedmiotowa ustawa nakłada na powiaty obowiązek dofinansowania transportu w gminach, które nie utworzyły związku lub porozumienia.

(Podstawa prawna:

- odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej – z upoważnienia Ministra – na interpelację nr 903 w sprawie organizacji transportu zbiorowego w gminach i powiatach.)

5. Plan zrównoważonego transportu publicznego (plan transportowy), co wynika z przepisu art. 9 ust. 1 analizowanej ustawy, jest opracowywany przez powiat liczący co najmniej 80000 mieszkańców – w zakresie linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w powiatowych przewozach pasażerskich w przypadku planowanego organizowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej. Plan transportowy może być opracowywany także przez związek międzygminny w zakresie linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej na obszarze gmin tworzących związek międzygminny (art. 9 ust. 1 pkt 2 u.p.t.z.).
6. Jak wynika z uzasadnienia projektu do ustawy: „W projektowanym art. 9 ustawy wskazani zostali organizatorzy, na których – w celu zorganizowania publicznego transportu zbiorowego – ustawa nakłada obowiązek opracowania planu transportowego (ust. 1) oraz tych, którzy mogą opracować taki plan, w przypadku podjęcia się organizacji publicznego transportu zbiorowego (ust. 2). [...] uzasadnione jest nałożenie na tak duże powiaty obowiązkowego opracowania planu transportowego”.
7. W świetle art. 8 ust. 2a i ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, przepisów art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym i art. 5 ust 2 ustawy o samorządzie powiatowym nie można traktować jako ustanawiających wyłączność powiatu na organizowanie przewozów powiatowych w niewielkim zakresie, obejmującym, np. jedynie dwie gminy tego powiatu. Skoro art. 5 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym dopuszcza zawieranie przez powiat porozumień z gminą w sprawie powierzenia jej prowadzenia zadań publicznych powiatu i jednocześnie ustawa o samorządzie gminnym przewiduje możliwość zawierania takich porozumień między tymi jednostkami samorządowymi, to na podstawie art. 8 ust. 5 w związku z ust. 2a tej ustawy całkowicie uzasadnione wydaje się być zastąpienie gminy przez związek międzygminny jako strony porozumienia zawartego z powiatem, w celu przejęcia zadań powiatu o zasięgu terytorialnym obejmującym jedynie część powiatu.

Z uwagi na powyższe, powiat, który dotychczas nie organizował przewozów powiatowych, nie planuje zostać organizatorem publicznego transportu zbiorowego. Nie oznacza to jednak, że nie zamierza wspierać gmin, w przypadku podjęcia przez nie przedmiotowego zadania.

W sytuacji zawiazania porozumienia międzygminnego lub związku międzygminnego, rada powiatu, działając na podstawie przepisów art. 4 ust. 1 pkt 6, art. 5 ust. 2 i art. 12 pkt 8a u.s.p. w związku z art. 7 ust. 1 pkt 3 lit. a u.p.t.z., podejmie uchwałę o powierzeniu związkowi międzygminnemu prowadzenia zadania własnego powiatu, polegającego na organizowaniu publicznego transportu zbiorowego na określonej linii komunikacyjnej (jeżeli zajdzie potrzeba utworzenia takiej linii).

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2015r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r., poz. 1045), w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016r. – na podstawie art. 1 ww. ustawy po art. 73a dodaje się art. 73b ust. 1 i 2 do ustawy o samorządzie gminnym o treści: „1. Do związku międzygminnego może przystąpić powiat. W takim przypadku następuje przekształcenie związku międzygminnego w związek powiatowo-gminny, o którym mowa w art. 72a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r., poz. 595, z późn. zm.). 2. Do przekształcenia, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 72c ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym stosuje się odpowiednio.”

W myśl powyższego, przystąpienie powiatu do związku międzygminnego w roku 2016, powinno umożliwić otrzymanie przez tenże związek, dofinansowania do biletów ulgowych, w ramach organizowanych przewozów użyteczności publicznej, w myśl interpretacji planowanych zmian w przepisach ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Biorąc pod uwagę niski stopień zaawansowania prac nad założeniami do planów transportowych w samorządach terytorialnych w Województwie Lubuskim, wyrażamy obawę o to w jaki sposób będzie funkcjonować transport publiczny w coraz bliższej perspektywie 2017 roku. Dotyczy to również sytuacji, w której znaczna część uprawnionych pasażerów (uczniowie, osoby starsze, niepełnosprawne) zostanie pozbawiona możliwości korzystania z ulgowych przejazdów w transporcie lokalnym ze względu na fakt, iż część jednostek samorządowych ograniczając swoje kompetencje z powodu braku środków finansowych nie będzie mogła opracować planów transportowych i nie zorganizuje przewozów o charakterze użyteczności publicznej.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Lubuskiego

Mirosław Glaz